

บทที่ 1

บทนำ

หลักการและเหตุผล

ข้าวโพดหวาน นับว่าเป็นพืชเศรษฐกิจที่มีความสำคัญชนิดหนึ่ง ซึ่งมีผู้ที่นิยมรับประทาน ผักสดเป็นจำนวนมาก เนื่องจากมีรสชาติที่หวานอร่อยและยังมีคุณค่าทางโภชนาการที่สูงอีกด้วย ข้าวโพดหวานนอกจากจะรับประทานผักสดแล้วยังสามารถส่งเข้าโรงงานอุตสาหกรรมเพื่อรูปเป็น ผลิตภัณฑ์ข้าวโพดหวานบรรจุกระป๋องส่งออกไปจำหน่ายต่างประเทศ ทำรายได้เข้าประเทศปีละ นับพันล้านบาท และข้าวโพดหวาน จัดเป็นพืชอุตสาหกรรมที่มีบทบาทมากขึ้นในประเทศไทย เป็นพืชอายุสั้นที่ให้ผลตอบแทนสูง ผลผลิตใช้เพื่อการบริโภคผักสดและส่งโรงงานอุตสาหกรรม ผลผลิตข้าวโพดหวานประมาณร้อยละ 50 จะถูกนำไปแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ข้าวโพดหวานส่งไป จำหน่ายต่างประเทศ เช่น ข้าวโพดหวานแปรรูปบรรจุกระป๋องข้าวโพดครีม บรรจุทั้งฝักในถุง สูญญากาศ แช่แข็งทั้งเมล็ดแช่แข็งทั้งฝัก แบบเมล็ดแห้งและน้ำนมข้าวโพดสำหรับข้าวโพดเทียน และข้าวโพดข้าวเหนียวนับได้ว่ามีความสำคัญอยู่ในระดับท้องถิ่นตามภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศ เพื่อการส่งออกโดยบรรจุกระป๋องและแช่แข็งในรูปของเมล็ด ฝัก และข้าวโพดครีม ปัจจุบันมีพื้นที่ ปลูกปีละประมาณ 200,000 ไร่ ได้ผลผลิตผักสดทั้งเปลือก รวม 346,000 บาท มีปริมาณการส่งออก รวม 37,000 ตัน มูลค่า 1,028 ตัน โดยส่งออกในรูปบรรจุกระป๋อง 35,800 ตัน มูลค่า 980 ล้านบาท และในรูปข้าวโพดหวานแช่แข็ง 1,200 ตัน มูลค่า 48 ล้านบาท การส่งออกข้าวโพดหวานชนิดต่าง ๆ ไปจำหน่ายต่างประเทศ เพื่อผลักดันให้ข้าวโพดหวานส่งออกจำหน่ายต่างประเทศได้เพิ่มมากขึ้น เกษตรกรและผู้ส่งออกต้องร่วมมือในการยกระดับหรือปรับปรุงมาตรฐานการผลิต ให้เป็นไปตาม ความต้องการของต่างประเทศ (ทวีศักดิ์, 2540)

นอกจากนี้ ข้าวโพดหวานยังเป็นพืชอายุสั้นที่สามารถปลูกและเก็บเกี่ยวได้เร็ว และให้ผล ต่อแทนที่ค่อนข้างสูง เกษตรกรจึงมักนิยมปลูกกันเพื่อจำหน่ายผักสดให้แก่ผู้บริโภคภายในท้องถิ่น ซึ่งเป็นการสร้างรายได้เพิ่มให้แก่ครอบครัวในอีกทางหนึ่งด้วย

ในปัจจุบันจังหวัดเชียงใหม่ มีปริมาณการปลูกข้าวโพดหวานเพิ่มขึ้นในแต่ละปีจนเป็นพืช ที่ได้รับความนิยมในหมู่เกษตรกรเป็นอันมาก เนื่องจากมีสภาพภูมิประเทศที่เหมาะสมแก่การปลูก

ข้าวโพดหวานและเป็นพืชที่มีอายุการเก็บเกี่ยวสั้น คุณแลร์กษาได้งานที่สำคัญมีตลาดที่แน่นอนภายในประเทศและต่างประเทศ

อำเภอเชียงดาว ก็เป็นอีกอำเภอหนึ่งในจังหวัดเชียงใหม่ที่ประสบปัญหาเช่นกัน ผลผลิตข้าวโพดหวานในการผลิตส่วนใหญ่ยังขึ้นอยู่กับธรรมชาติจะเห็นได้ว่าบางฤดูกาลผลผลิตจะมากเกินความต้องการของท้องตลาด และบางฤดูกาลผลผลิตก็ไม่เพียงพอกับความต้องการของตลาดทำให้การผลิตของตลาดต่าง ๆ ไม่สม่ำเสมอ ปัญหาอีกอย่างที่สำคัญคือ การเปลี่ยนแปลงราคาวัตถุดิบราคาของตลาดข้าวโพดหวาน มักมีอัตราเคลื่อนไหวขึ้นลงค่อนข้างเร็ว เนื่องจากลักษณะธรรมชาตินั้น การผลิตขึ้นอยู่กับภูมิอากาศเป็นส่วนใหญ่ และผลผลิตเก็บไว้นานไม่ค่อยได้ จึงทำให้ถูกการกดราคาจากพ่อค้าคนกลางและโรงงาน เกษตรกรในอำเภอเชียงดาวจึงได้รับผลกระทบโดยตรงไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของราคาของเมล็ดพันธุ์ ปุ๋ย ยาฆ่าแมลงและราคาผลผลิตในการปลูกข้าวโพดหวาน

เกษตรกรพื้นที่ราบได้มีการปลูกข้าวโพดหวานอย่างแพร่หลายในอำเภอเชียงดาว เป็นเพราะพื้นที่ส่วนใหญ่ที่ทำการเกษตรจะเป็นของชาวไทยพื้นที่ราบ เกษตรกรพื้นที่ราบจึงเข้ามามีบทบาทสำคัญในการปลูกข้าวโพดหวานเป็นอย่างมาก เกษตรกรพื้นที่ราบจึงนิยมหันมาปลูกข้าวโพดหวานกันอย่างแพร่หลาย เนื่องจากข้าวโพดหวานดูแลรักษาง่ายและให้ผลผลิตเป็นที่น่าพอใจของเกษตรกร

ดังนั้น ผู้ทำการวิจัยจึงต้องการศึกษาการส่งเสริมการผลิตข้าวโพดหวานของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดหวานในพื้นที่ราบ เพื่อให้เกษตรกรเข้าใจกระบวนการในการผลิตข้าวโพดหวานและการตลาดอย่างถูกต้อง พร้อมทั้งให้ได้มาตรฐานมากที่สุด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อการศึกษาการส่งเสริมการผลิตข้าวโพดหวานในอำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อการศึกษาการผลิตและการตลาดข้าวโพดหวานในอำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่
3. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะของเกษตรกรในการปลูกข้าวโพดหวานในอำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การวิจัยในครั้งนี้จะทำให้ทราบถึงการส่งเสริมข้าวโพดหวาน การผลิตและการตลาดข้าวโพดหวานในอำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ รวมถึงปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะการปลูกข้าวโพดหวานของเกษตรกร สามารถนำผลงานวิจัยที่ได้ไปใช้ประโยชน์ ในการปรับปรุงแก้ไขด้านการส่งเสริมการผลิตข้าวโพดหวานให้สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกรมากที่สุด

ขอบเขตและวิธีการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ มุ่งศึกษาถึงการส่งเสริมการผลิตข้าวโพดหวานของเกษตรกรพื้นที่ราบ ณ ที่ปลูกในรอบปี 2547 ในอำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ เท่านั้น

นิยามศัพท์

การส่งเสริมการผลิตข้าวโพดหวาน หมายถึง ผลการส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกข้าวโพดหวานของภาครัฐและเอกชน โดยพิจารณาจากการผลิตและการตลาดข้าวโพดหวาน ตลอดจนการส่งเสริมของหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน

เกษตรกร หมายถึง เกษตรกรที่อาศัยอยู่ในพื้นที่อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

แหล่งปลูก หมายถึง สถานที่ทำการปลูกข้าวโพดหวานของเกษตรกร

พันธุ์ที่ใช้ปลูก หมายถึง พันธุ์หรือชนิดของข้าวโพดหวานของเกษตรกรใช้ปลูก

การปลูก หมายถึง วิธีการในการปลูกข้าวโพดของเกษตรกร

การดูแลรักษา หมายถึง การดูแลเอาใจใส่ไม่ว่าจะเป็นการปลูก การให้น้ำและโรคแมลงในการปลูกข้าวโพดหวานของเกษตรกร

ศัตรูของข้าวโพดหวานและการป้องกันกำจัด หมายถึง โรคและแมลงต่าง ๆ ที่มีผลให้การปลูกข้าวโพดหวานของเกษตรกรเกิดปัญหา

การเก็บเกี่ยวผลผลิต หมายถึง การเก็บผลผลิตในการปลูกข้าวโพดหวานของเกษตรกรก่อนที่จะนำไปขายให้พ่อค้าคนกลางหรือโรงงาน

การตลาด หมายถึง กิจกรรมที่เกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดหวานขายให้กับพ่อค้าคนกลางหรือบริษัทที่เข้ามาส่งเสริม ณ สวนของเกษตรกรเองหรือจุดรับซื้อต่าง ๆ

ประสบการณ์การปลูกข้าวโพดหวาน หมายถึง ระยะเวลาที่เกษตรกรเริ่มทำการปลูกข้าวโพดหวานจนถึงวันที่ทำการสัมภาษณ์

พื้นที่ปลูก หมายถึง จำนวนของพื้นที่ทำการปลูกข้าวโพดหวานที่เป็นของตนเองและเช่าผู้อื่น โดยคิดเป็นไร่

โรงงานอุตสาหกรรม หมายถึง สถานที่รับซื้อผลผลิตข้าวโพดของเกษตรกร

รายจ่าย หมายถึง ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ สำหรับข้าวโพดหวานของเกษตรกร ที่เกษตรกรจ่ายออกไปเป็นเงินสดในรอบระยะเวลาที่ทำการศึกษา

รายได้ หมายถึง ค่าตอบแทนสำหรับข้าวโพดหวานของเกษตรกร โดยหักจากต้นทุนแล้วที่เกษตรกรได้รับเป็นเงินสดในรอบระยะเวลาที่ทำการศึกษา

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved